10. Koha-aadresside määramine ja korrastamine

Koha-aadresside määramise töökäik

Kohalik omavalitsus peab ruumiandmete seaduse kohaselt tagama koha-aadresside määramise ja nõuetele vastavuse. Selleks teeb omavalitsus aadressitoiminguid. **Aadressitoimingud** on koha-aadressi määramine, muutmine ja kehtetuks tunnistamine ning koha-aadressiga seotud aadressiandmete muutmine. Sageli on muudatused tehnilised registrikannete parandused. Kuid teatud juhtudel peab omavalitsus enne aadressitoimingu tegemist viima läbi haldusmenetluse (teavitama asjaomaseid maa- ja majaomanikke, kohalikke elanikke ja ettevõtteid). Samuti on vaja haldusmenetluse käigus anda inimestele võimalus aadressimuudatuste osas kaasa rääkida ning pakkuda oma lahendusi (vt lisaks peatükki "**9.6. Haldusmenetlus**").

Koha-aadressi määraja on kohalik omavalitsus, kes peab tagama (**RaS** § 54 lõige 2):

- oma pädevuses olevate aadressitoimingute tegemise ruumiandmete seaduse ja aadressiandmete süsteemi nõuetele (vt lisaks peatükke, **„10.1. Koha-aadressi registreerimine“**, **„10.2. Koha-aadressi muutmine ja kehtetuks tunnistamine“**, **„15. Koha-aadressidele esitatavad üldnõuded“**);

- maaüksuse, sellel asuva hoone ning hooneosa koha-aadressi omavahelise kooskõla (vt lisaks teemat **„18.7. Hooneosade (sh korterite, äriruumide ja garaažibokside) adresseerimine“**)

- unikaalaadressi nõudvate aadressiobjektide koha-aadresside ainukordsuse (vt lisaks peatükki **„15.2. Unikaalaadress“**)

Seega saab omavalitsuse õigusaktides ja haldusmenetlustes tugineda nendele sätetele, et teha vajalikud toimingud ka juhul, kui omanikud või teised asjaomased isikud ei nõustu muudatustega. Loomulikult peab alati läbi viima korrektse haldusmenetluse.

NB! Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõige 2 sätestab: *Õigusaktiga kohaliku omavalitsuse, kohaliku omavalitsusüksuse või kohaliku omavalitsusorgani pädevusse antud küsimused otsustab omavalitsusüksuse nimel volikogu, kes võib nende küsimuste lahendamise volitada valla- või linnavalitsusele või volikogu poolt määratud osavalla või linnaosa esinduskogule, ametiasutusele, asutuse struktuuriüksusele või ametnikule.*

Seega, kui valla- või linnavalitsus määrab koha-aadresse ja teeb kandeid ADS menetlusrakenduses, siis peab selleks olema volikogu poolt tehtud delegeerimise otsus.

Aadressitoimingud ja vastavad kandeid aadressisüsteemi menetlusrakenduses teeb omavalitsus kas:

- omal algatusel;

- riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse algatusel;
- füüsilise või juriidilise isiku taotluse alusel.

Kui omavalitsus leiab, et koha-aadress vajab muutmist või määramist, siis algatab ta selle tegevuse ise ja ei pea ootama omanikupoolset avaldust. Samuti võivad aadressitoimingute tegemiseks ettepanekuid esitada teised riigi- või kohaliku omavalitsuse asutused ja füüsilised või juriidilised isikud. Rakendades haldusmenetluse põhimõtteid, peavad tegevusse olema kaasatud nii maaüksuste kui ka hoonete omanikud, haldajad, kohalikud elanikud ja teised isikud, keda see puudutada võib.

Omavalitsuse tööetapid koha-aadresside korrastamisel on järgmised:

- maaüksuste, hoonete ning hooneosade koha-aadresside veelkordne kontroll ja vajadusel koha-aadresside muutmise algatamine;
- **haldusmenetluse läbiviimine**;
- muudatuste sisestamine aadressiandmete menetlusrakenduse kaudu ADS-i infosüsteemi.

Viimati uuendatud 20.12.2022